

УКРАЇНСЬКА АКАДЕМІЯ АГРАРНИХ НАУК
ІНСТИТУТ АГРОЕКОЛОГІЇ

Матеріали
II науково-практичної конференції
молодих учених

ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА

**УКРАЇНЬСЬКА АКАДЕМІЯ АГРАРНИХ НАУК
ІНСТИТУТ АГРОЕКОЛОГІЇ**

**Матеріали
II науково-практичної конференції
молодих учених**

**«ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ
СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА»**

9 – 11 вересня 2008 р.

Київ – 2008

У збірнику представлено матеріали II науково-практичної конференції молодих учених “Екологічні проблеми сільськогосподарського виробництва”, в яких висвітлено сучасні досягнення молодих спеціалістів у галузі агроекології, раціонального природокористування та охорони навколишнього природного середовища, радіоекології, екотоксикології, мікробіології.

РЕДАКЦІЙНА РАДА

- О.І. Фурдичко** – д.е.н., акад. УААН
О.Г.Тараріко – д.с.-г.н., акад. УААН
О.С. Луканін – д.т.н., акад. УААН
Н.А.Макаренко – д.с.-г.н.
О.В. Шерстобоева – д.с.-г.н.
Л.І. Моклячук – д.с.-г.н.
Г.М. Чоботько – д.б.н.
В.В. Герман – д.с.-г.н., чл.-кор. УААН
А.П. Стадник – к.с.-г.н.
В.В. Лавров – к.б.н.
О.С. Дем’янюк – к.с.-г.н.
Я.В. Чабанюк – к.с.-г.н.
В.І. Бондарь – к.с.-г.н (відповідальний секретар)

Матеріали надруковано в авторській редакції. Точка зору редакційної ради та організаційного комітету конференції не завжди збігається з позицією авторів.

ЕКОЛОГІЧНА ЕКСПЕРТИЗА ТЕХНОЛОГІЙ ВИРОЩУВАННЯ ОЗИМОЇ ПШЕНИЦІ

О.В. Тогагинська

Інститут агроекології УААН, м. Київ

Сучасні інтенсивні технології вирощування сільськогосподарських культур, в тому числі і озимої пшениці, можуть призводити до забруднення природного середовища і руйнації механізмів його саморегуляції, пригнічення росту і розвитку культурних рослин і ґрунтових організмів, зменшення стійкості агроценозів до абіотичних і біотичних стресів. Це може також позначатися на технологічних і біохімічних показниках якості зерна пшениці. В зерні зменшується вміст клейковини, білку, збільшується кількість важких металів, залишків пестицидів, мікотоксинів тощо. Ці серйозні проблеми, що постали перед виробниками зерна, потребують розв'язання.

Тому виникає необхідність впровадження в виробництво таких технологій, які б відповідали концепції отримання якісної і безпечної зернової продукції. Одним із таких наукових підходів, є проведення екологічної експертизи технологій вирощування сільськогосподарських культур.

Основними завданнями екологічної експертизи технологій вирощування сільськогосподарських культур є визначення ступеня екологічного ризику і безпеки запланованих технологічних операцій; організації комплексної, науково-обґрунтованої оцінки окремих технологічних операцій і технологій в цілому; встановленні відповідності стану ґрунту, якості продукції, процесів, що протікають у компонентах агроєкосистем екологічним, санітарно-гігієнічним, агрохімічним та іншим нормативам.

Дослідження з цих питань проводилися в Інституті агроекології УААН та ННЦ "Інституті землеробства УААН" з озимією пшеницею сорту Лада Одеська. При проведенні польових та лабораторних дослідів використовувалися загально-прийняті методики.

Проводили екологічну оцінку двох технологій вирощування озимої пшениці: мінімальної і інтенсивної, де визначили екологічні ризики, що пов'язані з окремими технологічними операціями (обробіток ґрунту, система удобрення, система захисту рослин) і вивчали їх вплив на якість зерна пшениці. Проводили оцінку технологій за впливом на гігієнічні показники якості зерна. Зокрема, досліджували дію різних норм внесення мінеральних добрив на процеси нагромадження важких

металів у рослинах озимої пшениці. В результаті проведених досліджень, було встановлено, що під впливом двох технологій у вегетативній масі накопичується більше токсичних елементів, ніж в генеративних органах озимої пшениці. Внесення мінеральних добрив сприяє підвищенню вмісту міді і нікелю в зерні озимої пшениці. Так, при мінімальному внесенні міңдобрив ($N_{45} P_{45} K_{45}$) вміст Cu становив 3,92 мг/кг проти контролю 2,48 мг/кг, а при максимальному внесенні ($P_{135} K_{135} + N_{80} + N_{55}$) 3,10 мг/кг. Вміст Ni аналогічно при мінімальному внесенні мінеральних добрив становив 0,35 мг/кг відповідно до контролю 0,25 мг/кг, а при максимальному внесенні 0,48 мг/кг. В даному випадку вміст Ni і Cu по всіх варіантах дослідження не перевищував ГДК.

Таким чином, оцінка технологій вирощування озимої пшениці за гігієнічними показниками якості проводиться згідно чинних нормативів, де ГДК Ni в зерні становить 0,5 мг/кг, а Cu відповідно-5 мг/кг.

Екологічна експертиза технологій вирощування сільськогосподарських культур сприяє запобіганню їх негативного впливу на стан навколишнього природного середовища та здоров'я людей, а також підвищує ступінь їх екологічної безпеки.

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ АГРОЕКОЛОГІЯ

<i>М.О.Кучерук</i> Динаміка змін показників родючості ґрунтів київської області (на прикладі ТОВ АФ „Білогородка”).....	3
<i>О.В. Тогачинська</i> Екологічна експертиза технологій вирощування озимої пшениці.....	4
<i>В.В.Чалаван</i> Еволюція агроекологічної науки.....	5
<i>А.В.Вдовиченко</i> Екологічний аудит сільськогосподарських підприємств що маю статус ССЗ	7
<i>Р.М.Іванчук</i> Розвиток деградаційних процесів в Лівобережному Лісостепу та їх попередження.....	8
<i>Є.Д. Ткач</i> Оцінка синантропної фітобіоти агроценозів Правобережного Лісостепу за фітосанітарними показниками.....	10
<i>Р.В.Подзерей</i> Проблеми органічного землеробства Черкащини.....	12
<i>Ю.П. Колесник</i> Забруднення довкілля та заходи, спрямовані на його охорону.....	13
<i>С.В. Кибкало, Н.А. Рябченко, Е.Н. Михалева</i> Екологические перспективы выращивания озимого тритикале в Донецкой области.....	15
<i>О.М. Михальова, М.О. Рябченко, С.В. Кибкало</i> Якісні показники зерна сортів озимої м'якої пшениці з високою екологічною адаптивністю.....	16
<i>С.Г. Мудрик</i> Агроекологічна оцінка агроландшафтів за даними дистанційного зондування землі з космосу.....	18
<i>О.І. Худяков</i> Якість продукції при застосуванні органо-мінерального добрива "Віталіст" на посівах кукурудзи.....	20
<i>О.М. Сірік, Н.М. Шевчук</i> Фітосанітарний стан посівів ехінацеї пурпурової першого року вегетації.....	21